

Lesernes
MEN/NGER*Skriv Kort! Leserbreve sendes Dagningens redaksjon, Boks 952, 2601 Lillehammer, Fax: 61 25 61 29*

NS-rapport og påskebodskap

Påskebodskapen er ein snart to tusen år gamal «rapport» om noko forunderleg og stort. Han fortel at åndsmakt kan vinna over politisk/religiøs villfaring og rå makt-misbruk. Pilatus vaska hendene sine for å vise at han ville vera uten skuld i det mordet som kom til å skje; og ein vill-leidd mobb fekk oppfylt kravet sitt om pine og krossfesting. Vi burde ha lært noko av påskeforteljinga.

Vi burde ha lært at tortur og bestialsk framferd mot medmenneske er uverdig. Men «befriarane», som den 9. april 1940 var så elskverdige å koma oss til hjelp utan at vi bad dei om det, hadde utvikla ufatteleg råskap og tortur som smitta over på enkelte nordmenn. I avisene finn vi orda kritikkverdig og uverdig om den behandlinga ein del landssvikfangar fekk etter krigen, og det er utarbeidd ein rapport om dette. Nettopp i påskeveka gjer avisene dette kjent gjennom store oppslag.

At det skjedde overtrappe frå norsk side, skal ikkje nektast, men dei var reine sundagsskuletiltak samanlikna med overgrepa frå

Gestapo og nazistisk hald. Det er vel og bra at ungdomen av i dag får kjennskap til alle overgrep. Dei aller fleste vil heilt sikkert ha så sunn dømmekraft, at dei tek rett standpunkt når dei får dokumentert kva for ugjerningar som skjedde her i landet og i andre land under krigen. Dessverre ser vi at nazismen lyfter på hovudet med visse mellomrom.

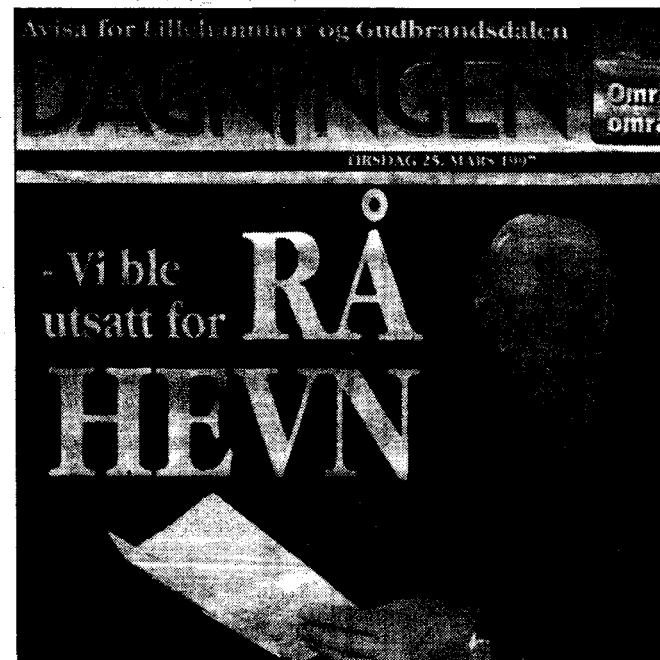
I ein krig er det to parter, og da veit vi at det er rom for djevelskap frå bae sider. Men vi skal ikkje gløyme at det er stor skilnad på statar/regjeringar som set tortur og råskap i system for å nå sine mål, og dei som ikkje gjer det. Skal ikkje historieskriving mellom anna gje forklaring på samanhengar, årsak og verknad? Og har ikkje eitt enkelt tema som blir lausrive frå samanhengen, lett for å verke som historieforfalskning?

Ein får ikkje inntrykk av at rapporten inneheld relevant bakgrunnsstoff, og med grunnlag i rapporten skal det bli ei bok. Det ein kan lure på, er om boka kjem til å innehalde ein analyse av kva nazismen verkeleg var (er), om ra-

seteoriane og om nasjonalitetar og menneskegrupper som ikkje fortente (fortener) eit menneskeverdig liv, slik at overgrep mot landssvikfangar kan sjåast i sin rette samanheng.

Avisene fortel også om ein person som fekk 15 års straff, men sona berre ein tredel av tida. Det blir ikkje gjeve forklaring på dette. Sjølvsaft var det ille at fangar laut grava opp att lik utan å ha hanskar og munnbind under arbeidet. Men landet flaut ikkje av mjølk og hanskar på den tida. Det melder seg mange spørsmål: Kvar var desse lika fyrst nedgravne? Neppe på ein kyrkjegard, men det var sikkert dit dei skulle. Kven var dei, og korleis og kvifor hadde dei mist livet? Kan nokon av dei ha vorte pint i hel? Det er med spenning ein ser fram til å få lesa boka om landssvikfangane. Ho skal bli informativ, er det sagt.

Det må vel tyde at ho skal setja forholda til landssvikfangane inn i den store historiske samanhengen, og at ho dermed gjev svar på spørsmåla ovanfor og på mange fleire spørsmål. Det er dei unge

som er framtida. Derfor har dei krav på å få brei og korrekt informasjon om det som har skjedd i fortida.

Kjære avisredaksjonar: De har vel ikkje meint å vera med på å setja eit slag likskapsteikn mellom påskebodskapen og rapporten om

behandlinga av landssvikfangane? Det må vel vera berre tilfeldig at rapporten vart omtala i avisene nettopp i påskeveka?

Helge Hillingen

Angående Johs. Myhren

Jeg har aldri opplevd en krig. Jeg er nemlig født i 1948. Men såpass forstår selv jeg, at en krig er noe forferdelig og bør unngås.

Med hilsen
Reidun-Tordis Letrud

113383